

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Deres ref: 201100803

Dato: 29.nov 2011

Høring: NOU 2011:4, Mat, makt og avmakt – om styrkeforholdene i verdikjeden for mat

Naturviterne viser til departementets høringsbrev datert 7. juli 2011. NOU 2011:4 inneholder få saksområder som direkte omfatter Naturviternes medlemmer. Vi vil derfor gi en generell høringsuttalelse.

Matvarepriser, tilgang på mat, sikker matforsyning og maktforholdene i verdikjeden for mat er av allmenn interesse fordi det omfatter basale behov og derfor er en svært viktig del av et velfungerende samfunn. Prisen på mat og godt utvalg vil alltid være viktig. For forbrukerne gjelder et ønske om lavest mulig pris og god kvalitet, god tilgjengelighet og god sikkerhet og trygg mat. For produsentene er det viktig å sikre inntjening for å dekke investert kapital og gi personinntekt. Naturviterne mener at Norge bør utnytte sine naturressurser på en god måte for å sikre befolkningen mat av god kvalitet og nok mat.

Høye norske matvarepriser skyldes subsidier til landbruket, tollvern og matkjedenes makt. Det er viktig at man ser på alle faktorene for å få et best mulig resultat for samfunnet.

Disse problemstillingene griper inn i viktige samfunnspolitiske områder; Spredt bosetting, livskraftig landbruk, næringsmiddelindustriens vilkår i Norge og handelen med mat. Vi ønsker lavest mulig pris til forbrukerne, samtidig som vi har god lønnsomhet hos primærprodusentene, matvareindustrien og distribusjonsleddene. Økt effektivisering er derfor et viktig mål. Det sikres gjennom rettfærdig konkurranse. Det er i denne saken viktig for Naturviterne at vi ser helheten i problemstillingen slik at vi får optimalisert de samfunnspolitiske målene i kombinasjon med lønnsomhet på lang sikt for alle ledd i verdikjeden.

Økt konkurranse i distribusjonsleddet vil gi mer effektivitet, billig mat og godt utvalg.

Utvalget skal foreslå tiltak som kan ivareta: "Forbrukernes interesser med hensyn til pris, kvalitet, vareutvalg og tilgjengelighet. – Mulighetene for åpenhet og innsyn i hele matvarekjeden som sikrer tilstrekkelig og tilfredsstillende samfunnsmessig kontroll og effektiv bruk av samfunnets ressurser "

Om utvalgets anbefalinger:

Grocery Supply Code of Practise (GSCOP). Tilpasset norske forhold mener utvalgets flertall at innføring av en tilsvarende kodeks vil kunne bidra til klarere prosedyrer, større åpenhet og forutsigbarhet og dermed også til et bedre forhandlingsklima. Utvalgets flertall anbefaler at adferdkodeksen hjemles i en ny lov om forhandlinger og god handelsskikk i dagligvaresektoren mv.

Et ombud kan være nødvendig for å overvåke matkjeden spesielt, men vi har i dag allerede et forbrukerombud og det burde være nok.

Matportal: Det finnes allerede i dag en rekke informasjonskanaler på internett om mat. Riktignok ikke knyttet til kjedene, men de aller fleste tar kjøpsbeslutning i forhold til lokalisering av butikk, pris og utvalg de finner i sin lokale butikk. Naturviterne har ikke tro på at en matportal på internett vil gi vesentlig forskyvning av makt i matvarekjeden og heller ikke endre forbrukernes kjøpsvaner.

Matmerking: Naturviterne er skeptisk til mer matmerking. Allerede i dag er det en jungel av merker på mat og det er høyst usikkert om dette endrer forbrukernes kjøpsvaner. Det viktigste er at maten er merket med innhold, slik at vi vet hva vi spiser og i tillegg er det viktig å vite hvor maten kommer fra. Dette er interessant for forbrukerne fordi enkelte har preferanse for lokal mat og fordi det ansvarliggjør produsentene i forhold til kvalitetskontroll.

Fusjonskontroll finnes allerede i dag i konkurransetilsynet. Naturviterne mener at dette burde være nok for å forhindre urettferdig konkurransevridning i matvarekjeden.

Konklusjon:

Matvaremarkedet fungerer i hovedsak godt i Norge i dag. Prisene er likevel høyere enn i utlandet. Utvalget kunne blitt bedre, særlig av lokalt produsert mat og økologiske matvarer. Nordmenn har god råd og kan betale for maten vi spiser. Skal prisene ned og utvalget økes må vi sannsynligvis endre mye av vår vedtatte landbruks- og distriktspolitikk. Tollvernet må fjernes og subsidiene til landbruket må ned. Slik vil konkurransen i forhold til utlandet endres. Naturviterne mener at en slik politikk vil gi oss et stort samfunnsmessig tap.

Det er viktig å overvåke matvarekjedene for å forhindre en overvekt av makt på innkjøpssiden i forhold til matvareprodusentene. Det finnes allerede institusjoner og lovverk for dette i dag. Naturviterne mener at dette med fordel fortsatt kan brukes.

Utvalget peker også på flere utfordringer i norsk matproduksjon, distribusjon og salg. Nye omsetningskanaler; veisalg, gårdsalg, distribusjon av lokalmat til kjedene, distribusjon direkte til storhusholdninger og restauranter.

Naturviterne mener at når det er et mål for Staten å øke omsetningen av lokalmat og økologisk mat, bør staten bør gå foran med et godt eksempel og selv legge føringer på egne virksomheter til å kjøpe mat lokalt og økologisk mat.

Med vennlig hilsen

Finn Roar Bruun
leder